

dosarul nr. 3ra-193/19

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Z. Talpalaru)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Iu. Cimpoi, I. Secrieru, A. Danilov)

ÎNCHEIERE

06 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Mariana Pitic
Maria Ghervas
Iurie Bejenaru

examinând chestiunea admisibilității recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Harjan Victor împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 06 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea din 12 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a ț ă

La 09 octombrie 2017 Harjan Victor a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că a activat în organele procuraturii în perioada anilor 1981-2006 în diferite funcții. În anul 2001 i-a fost stabilită pensia pentru vechimea în muncă în mărime de 80% din salariul mediu lunar potrivit funcției deținute, procuror al raionului Basarabeasca, cu respectarea principiului recalculării pensiei la fiecare majorare ordinară a salariului lunar al procurorului în exercițiu funcției.

Ulterior, până în anul 2011 a beneficiat de dreptul dobândit de recalculare a pensiei conform salariului procurorului în exercițiu, respectiv funcției din care i-a fost calculată pensia, aceasta fiind recalculată la fiecare majorare a salariului. Însă, începând cu anul 2011 Casa Națională de Asigurări Sociale, în baza Legii nr.56 din 09.06.2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, l-a lipsit neîntemeiat de dreptul dobândit licit de recalculare a pensiei și a aplicat mecanismul general de indexare a acesteia la data de unu aprilie a fiecărui an. În legătură cu acest fapt, la 10 iulie 2017 s-a adresat cu o cerere prealabilă către Casa Națională de Asigurări Sociale, prin care a solicitat recalcularea pensiei, având în vedere majorarea salariului procurorului în funcție.

Prin răspunsul nr.H-1273/17 din 01.08.2017 a Casei Naționale de Asigurări Sociale i-a fost refuzat în admiterea cerințelor, fiind argumentat prin faptul că temei legal de a recalcula pensia ca procuror din salariu majorat al procurorilor în exercițiu nu există.

Consideră că refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale în admiterea cerințelor privind recalcularea pensiei este ilegal.

În susținerea acțiunii a indicat că în corespundere cu prevederile Legii nr.37/07.03.2013 pentru modificarea și completarea Legii nr.355 din 23.12.2003 „cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar”, salariul procurorului a fost majorat cu 35%, începând cu 01.04.2013, iar potrivit art. XXIX din Legea nr.152 din 01.07.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, începând cu 01.08.2016, salariul de funcție al procurorului se stabilește în raport cu salariul judecătorului, conform Legii nr. 328 din 23 decembrie 2013 „privind salarizarea judecătorilor și procurorilor” și Legii nr.3 din 25 februarie 2016 „cu privire la Procuratură”, luând în considerare nivelul procuraturii în care procurorul își desfășoară activitatea și de vechimea în muncă în funcția de procuror. Prin urmare, conform art.51 alin. (2) lit. c) din Legea privind salarizarea judecătorilor și procurorilor nr.328/23.12.2013, pentru procurorul din procuratura teritorială, care are o vechime în muncă în funcția de procuror de peste 12 ani, este stabilit salariul de funcție în cuantum de 3,15 salarii medii pe economie, iar în conformitate cu lit. d) art.52, pentru exercitarea funcțiilor de conducere, procurorul beneficiază de următorul spor calculate în raport procentual față de salariul său de funcție în cuantum de 9% - pentru exercitarea funcției de procuror-șef al secției din cadrul Procuraturii Generale sau de procuror-șef al procuraturii teritoriale.

A considerat că Casa Națională de Asigurări Sociale la examinarea cerințelor sale, nu a determinat corect raportul juridic în cauză și circumstanțe importante pentru soluționarea lor.

În susținerea temeiniciei cerințelor a argumentat că conform Legii nr. 902 din 29.01.1992 cu privire la Procuratură, Legii nr 118 din 14 03.2003 cu privire la Procuratură (ajustată la Legea nr. 544 din 20.07.1995 cu privire la statutul judecătorului), Legea nr. 294 din 25.12. 2008 cu privire la Procuratură, în calitate de procuror în demisie, deține dreptul la toate înlesnirile, garanțiile, recompensele și suplimentele prevăzute pentru judecător.

De aceleași stipulări prevăzute în Legea nr. 118 din 14.03.2003 cu privire la Procuratură și Legea nr 294 din 25.12.2008 cu privire a Procuratură, s-au bucurat și procurorii, fapt de care a beneficiat până la sfârșitul anului 2012.

Mai mult ca atât, procurorii pensionați până la adoptarea Legii nr. 118 din 14.03.2003, primeau pensiile conform prevederilor Legii nr. 544 din 20.07.1995 cu privire la statutul judecătorului.

Atât Legea nr. 294 din 25.12.2008 cu privire la Procuratură, cât și cele anterioare (din 1992 și 2003) asigură reglementarea garanțiilor sociale, una din ele fiind acordarea pensiei procurorului ca entitate de demnitate publică, la o anumită vîrstă - 50 ani, cu respectarea obligatorie a principiului de recalculare a pensiei la fiecare creștere ordinară a salariului lunar al procurorului în funcție.

Curtea Constituțională prin hotărârea nr. 4 din 27.01.2000 privind controlul constituționalității unor prevederi din legile care reglementează asigurarea cu pensii a judecătorilor, procurorilor, anchetatorilor Procuraturii, funcționarilor publici, a decis că, stipulările legii privind stabilirea unor garanții materiale ale independenței procurorilor, judecătorilor trebuie să corespundă înaltului statut de persoane cu demnitate publică. Aceeași instanță de jurisdicție constituțională, a indicat și pentru viitor organelor cu drept de inițiativă legislativă că, la adoptarea unor legi noi și a altor acte juridice este inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului, procurorului. Totodată, Curtea Constituțională s-a pronunțat univoc asupra faptului că cuantumul pensiei, stabilite printr-o lege anterioară, nu poate fi micșorat, iar plata pensiei fixate, nu poate fi suspendată prin act normativ adoptat ulterior. Conform art. 54 alin. (1) din Constituția RM în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile, libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. În acest sens, Curtea Constituțională prin hotărârea nr.9 din 30.03.2004 pentru controlul constituționalității unor prevederi ale art.1, pct. 22 și art. II - V din Legea nr.358 din 31.07.2003 pentru modificarea și completarea unor acte legislative a statuat “că normele privind protecția de stat, asigurarea materială și socială, inclusiv asigurarea cu pensie, consfințite în legile anterioare, nu pot fi anulate sau modificate” - Monitorul Oficial nr 61-63, art. 15, pag 20).

Curtea Constituțională în hotărârea nr.27 din 20.12.2011 privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați, paragraful 80, își menține ferm concluziile sale expuse în hotărârea nr. 9 din 30.03.2004 privind declararea parțial neconstituțională a Legii nr.358 din 31.07.2003 care anula și pensiile aflate în plată ale unor categorii speciale de angajați.

În consecință, consideră că dreptul său la pensie cu aplicarea principiului recalculării ei la creșterea ordinară a salariului procurorului în exercițiu este menținut de instanța de jurisdicție constituțională și nu-1 exclude din utilitatea juridică. Curtea Constituțională prin hotărârea din 2004 a menționat că „dreptul subiectiv, constituit în baza unei legi anterioare nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare. Legea nouă nu este susceptibilă aplicării unor fapte din trecut, cazurile contrare intrând în contradicție cu art. 22 din Constituție. Conform regulii generale, legea nouă nu poate modifica regimul juridic a dreptului anterior, îl poate suprima sau îl poate înlocui cu un alt drept, însă legea nouă nu poate desființa modalitatea prin care legea anterioară a instituit dreptul respectiv și efectele lui.

A solicitat anularea răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale din 01 august 2017; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a recalcula pensia pentru vechime în munca, reieșind din majorarea generală a salariului procurorului în funcție, de a achita pensia pentru vechime în muncă, reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului în funcție, luând în considerare aplicarea sporului calculat în raport procentual față de salariul de funcție în cuantum de 9% pentru exercitarea funcției de procuror-șef al procuraturii teritoriale.

Prin hotărârea din 12 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru acțiunea a fost admisă; a fost recunoscut ilegal răspunsul nr. H-1273/17 din

01.08.2017 al Casei Naționale de Asigurări Sociale; Casa Națională de Asigurări Sociale a fost obligată de a recalcula pensia pentru vechime în muncă, reieșind din majorarea generală a salariului procurorului în funcție, de a achita pensia pentru vechime în muncă, reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului în funcție, luând în considerare aplicarea sporului calculat în raport procentual față de salariul de funcție în cuantum de 9% pentru exercitarea funcției de procuror-șef al procuraturii teritoriale.

Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Prin decizia din 06 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

Instanța de apel a apreciat ca fiind întemeiată soluția instanței de fond privind recunoașterea ca fiind neîntemeiat răspunsul nr.H-1273/17 din 01.08.2017 al Casei Naționale de Asigurări Sociale, recalcularea pensiei pentru vechimea în muncă lui Harjan Victor, din considerentul că la caz s-a stabilit că un asemenea drept social intimatului 1-a dobândit odată cu acordarea pensiei pentru vechimea în muncă încă în anul 2001, care constituie un drept de proprietate a persoanei protejată de art.46 din Constituția Republicii Moldova și art. 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale.

La 15 decembrie 2018 Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea hotărârilor judecătorești și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că nu a fost dovedite circumstanțele considerate de instanțele judecătorești ierarhic inferioare ca fiind stabilite și instanța de apel a aplicat eronat legea.

Examinând temeiurile recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, Completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Mariana Pitic

Judecătorii

Maria Ghervas

Iurie Bejenaru